

คุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนประถมศึกษา:
กรณีศึกษาทฤษฎีฐานราก*

The Characteristics of a Successful Teacher in Primary
School: Case Study Grounded Theory

จุฬารณ จันชารี, ประพศิพย์ คุณานกรพิทักษ์ และสมคิด สร้อยน้ำ
Juraporn Jancharee, Praporntip Kunagornpitak and Somkid Sroinam
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
Udon Thani Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 63300601106@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอข้อสรุปในเชิงทฤษฎีคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก โดยศึกษาลักษณะกระบวนการเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และผลที่ตามมา เลือกพื้นที่ทำการศึกษาโดยวิธีการเลือกเชิงทฤษฎี เป็นโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตและจดบันทึกข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชาเครือข่าย ผู้ปกครอง และชุมชน จำนวน 49 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงและแบบลูกโซ่ การวิเคราะห์ ข้อมูลใช้การแปลความและตีความหมาย และสร้างมโนทัศน์ โดยใช้โปรแกรม NVivo. 10

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติตน และด้านการปฏิบัติงาน
2. เงื่อนไขการเกิด ได้แก่ เงื่อนไขภายในโรงเรียนที่เกิดจากผู้บริหาร เกิดจากครู และเกิดจากนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา และเงื่อนไขจากภายนอกโรงเรียน คือ ความคาดหวังของผู้ปกครองและชุมชน
3. กระบวนการเกิด ได้แก่ การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน และการปฏิบัติงานของครู

*ได้รับบทความ: 23 กรกฎาคม 2566; แก้ไขบทความ: 28 สิงหาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 23 กันยายน 2566
Received: July 23, 2023; Revised: August 28, 2023; Accepted: September 23, 2023

4. การดำรงอยู่ ได้แก่ การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน และการปฏิบัติงานของครู การให้กำลังใจจากเพื่อนร่วมงานและครอบครัว การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

5. ผลที่ตามมาจากคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย ผลที่เกิดต่อผู้เรียน ผลที่เกิดต่อครู ผลที่เกิดต่อโรงเรียน และผลที่เกิดต่อชุมชน ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำผลการศึกษาไปกำหนดรูปแบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: ทฤษฎีฐานราก; คุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ; โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

This study aims to draw theoretical conclusions of the characteristics of successful teachers by employing grounded theory to examine the features, developmental process, and factors that play roles on these characteristics. Purposive and snowball sampling were utilized to recruit 49 participants. A field study site was selected based on theoretical methods and the data were collected from documentary analysis, in-depth interviews, observations, and field notes. All data were transcribed, interpreted, and analyzed using NVivo.10. This study discovered three characteristics of successful teachers: knowledge, behavior, and teacher performance.

The findings reveal that:

1. The characteristics of successful teachers occur under certain conditions, both in- and out-of-institutional context.

2. In an in-institutional context, the conditions arise from personal, administrative, and political levels, whilst under the out-of-institutional context, the parents' expectations were reported to be the condition that enriches the teachers' characteristics.

3. The results also depict that the developmental process of successful teachers' characteristics happens under the roles of effective management by the administrators and the teachers' own professional performance.

4. Furthermore, the findings signify that the factors that play a role on the existence and disappearance of the characteristics are dependent on the administration style of the school directors, teacher self-performance, moral support from significant others, and participations from communities.

5. This research sheds light upon the positive consequences of successful teachers' characteristics, and the findings could enhance learners' academic development, teacher performance, and school recognition.

Keywords: A Grounded Theory; The Characteristic of a Successful Teacher; Primary school

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก ซึ่งเต็มไปด้วยกระแสแห่งการพลวัตอย่างสูงและรวดเร็วทั้งในด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมการเมือง ซึ่งไม่เคยเป็นมาก่อน และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีผลกระทบที่รุนแรงมากขึ้น เช่น โรคระบาดที่มีความผันผวน ภาวะแล้งจัด น้ำท่วมรุนแรง และโรคอุบัติใหม่ เช่น Covid 19 ที่ระบาดรุนแรงไปทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของประเทศในทุกมิติ (เลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, หน้า 10-11) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดทิศทางและวางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 30)

โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุด ในการนำหลักการและนโยบายของการจัดการศึกษาไปดำเนินการให้เป็นรูปธรรมและมีคุณภาพ และสิ่งสำคัญที่ทำให้การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมาย คือ ครู ซึ่งเป็นอาชีพที่ถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการสอนและการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบเพื่อให้นักเรียน

เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ครูจึงเป็นกัลยาณมิตรที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ให้มีความรัก ความเอาใจใส่ เปรียบเสมือนบิดาและมารดาคนที่สองของศิษย์ จนได้รับการเปรียบเทียบกับ “พระคุณที่ 3” (พินิจภา ยินยาว, 2562, หน้า 1) อีกทั้งครูเป็นองค์ประกอบสำคัญในการชี้นำ ดำเนินการ สร้างสรรค์ แก้ปัญหา และพัฒนาการศึกษาในทุกระดับอย่างกล้าหาญ และชาญฉลาด เพื่อสร้างคนดี คนเก่งไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2563, หน้า 27) โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูในศตวรรษที่ 21 ต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ใช้เทคโนโลยีเป็นแรงกระตุ้น มีทักษะในการสอน มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานวิชาชีพครูให้บรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (ธมล เกลียวกมลทัต, 2562, หน้า 5)

โรงเรียนบ้านสุขสันต์ เป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ร้อยละ 89.55 มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National

Educational Test: O-NET) สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ 9 ปีต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนเข้ามาศึกษาดูงานทั้งในและนอกสังกัด เป็นโรงเรียนต้นแบบในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น การสอนคณิตศาสตร์ดีเด่น ซึ่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวครูคุณถอยหลัง มีนักเรียนสอบ O-NET ได้คะแนนรายวิชาคณิตศาสตร์เต็ม 100 คะแนน นอกจากนี้ ครูในโรงเรียนบ้านสุขสันต์ เป็นผู้มีศักยภาพในการทำงานสูง มีความรู้ความสามารถ ทำให้ได้รับรางวัลการประกาศเกียรติคุณในระดับกระทรวงศึกษาการได้รับวิทยฐานะตามระยะเวลาที่กำหนด มีการพัฒนาวิชาชีพและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จนทำให้ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมวิชาชีพ หน่วยงานต้นสังกัด และสังคมภายนอก ซึ่งคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จจากที่กล่าวมานี้ เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสรณะที่สำคัญและมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารทั้งระดับโรงเรียนและระดับสังกัด สามารถนำองค์ความรู้จากคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้ประสบความสำเร็จต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จจากมุมมองของคนที่อยู่ในปรากฏการณ์ เจื้อนไขกระบวนการเกิด การดำรงอยู่และผลที่ตามมาของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ โดยอาศัยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) ที่ใช้การศึกษาทฤษฎีฐานราก

(Grounded Theory Study) จะทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในเชิงทฤษฎี ที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานของโรงเรียนเพื่อให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จในมุมมองของคนที่อยู่ในปรากฏการณ์
2. เพื่อศึกษาเจื้อนไขการเกิดเป็นคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ
3. เพื่อศึกษากระบวนการเกิดเป็นคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ
4. เพื่อศึกษาการดำรงอยู่ของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ
5. เพื่อศึกษาผลที่ตามมาจากคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนการศึกษาภาคสนาม ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน 1) การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ร่วมกับการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ศึกษาและมีบทบาทเกี่ยวข้องกับโรงเรียน จำนวน 49 คน ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน

ครู จำนวน 10 คน คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 คน ผู้ปกครอง จำนวน 10
คน นักเรียน จำนวน 10 คน และภาคีเครือข่าย
จำนวน 10 คน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1)
ผู้วิจัย ซึ่งต้องมีความไวทางทฤษฎี (Theoretical
Sensitivity) 2) เครื่องบันทึกเสียง 3) เครื่องบันทึก
ภาพ 4) สมุดบันทึกและปากกา

ระยะที่ 2 การศึกษาภาคสนาม โดยเก็บ
ข้อมูลจากมุมมองของคนที่อยู่ในปรากฏการณ์
ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ถึง ภาคเรียน
ที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1)
การเข้าสู่พื้นที่ศึกษา 2) เครื่องมือวิจัย คือ แบบ
สังเกต และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3) การเก็บ
รวบรวมข้อมูล 4) การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสร้าง
มโนทัศน์ ความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ และใช้
โปรแกรม NVivo. 10 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
โดยใช้รูปแบบเชิงระบบของสเตรทซ์ และคอร์บิน
(Strauss & Corbin, 2015, pp. 97-102) ดังนี้ 1)
การเปิดรหัส (Open Coding) 2) การหาแก่นของ
รหัส (Axial Coding) 3) การเลือกรหัส (Selective
Coding) และ 4) การสร้างทฤษฎี (Theory) ได้ร่าง
ข้อสรุปชั่วคราว นำไปสู่การสร้างและยืนยันข้อสรุป
เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา จากนั้นเก็บ
รวบรวมข้อมูลควบคู่กับการตรวจสอบข้อมูล

ระยะที่ 3 การสรุปผลการศึกษาภาคสนาม
เพื่อหาข้อสรุปการสร้างทฤษฎีจากการศึกษาปรากฏ
การณ์ของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ
เชื่อมโยงกลุ่มมโนทัศน์ คุณลักษณะของครู เงื่อนไข
กระบวนการเกิดของคุณลักษณะของครูที่ประสบ
ความสำเร็จ การดำรงอยู่และผลที่ตามมา

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูที่
ประสบความสำเร็จในโรงเรียนประถมศึกษา: กรณี
ศึกษาทฤษฎีฐานราก สามารถสรุปผลการวิจัย
ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ
คือ 1) คุณลักษณะด้านความรู้ ได้แก่
ความรู้ทางวิชาการ และความรู้ด้านเทคโนโลยี 2)
คุณลักษณะด้านการปฏิบัติตน ได้แก่ การแสดงออก
ของครูทั้งกาย วาจา และใจ และ 3) คุณลักษณะ
ด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ สามารถจัดกระบวนการ
เรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักสูตร

2. เงื่อนไขการเกิดเป็นคุณลักษณะของ
ครูที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย เงื่อนไข
ภายในโรงเรียน 1) เงื่อนไขที่เกิดจากผู้บริหาร ได้แก่
การมอบหมายงาน การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม
การสร้างแรงจูงใจ และการพัฒนานตนเอง 2) เงื่อนไข
ที่เกิดจากครู ได้แก่ ครูมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่
และมีความสามัคคี และ 3) เงื่อนไขจากนโยบาย
และกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ ครูปฏิบัติ
หน้าที่ตามนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
และการประกันคุณภาพการศึกษา และเงื่อนไขจาก
ภายนอกโรงเรียน คือ ความคาดหวังของผู้ปกครอง
และชุมชน

3. กระบวนการเกิดเป็นคุณลักษณะของ
ครูที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) การบริหารงาน
ของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย มีการ
กำกับติดตามการทำงานของครู ผู้บริหารมีภาวะ
ผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี
ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จ และ 2) การ

ปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วย ครูจัดการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูปฏิบัติงานตามข้อกำหนดของต้นสังกัด ครูปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร และครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

4. การดำรงอยู่ของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1) การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนางานวิชาการ เป็นต้นแบบในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน กำหนดเป้าหมายสู่ความสำเร็จร่วมกันอย่างชัดเจน การสร้างขวัญและกำลังใจอย่างหลากหลาย 2) การปฏิบัติงานของครู ประกอบด้วย ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ความเต็มใจและทุ่มเทในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย นำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ และมีการทำงานเป็นทีม 3) การให้กำลังใจจากเพื่อนร่วมงานและครอบครัว และ 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

5. ผลที่ตามมาจากการคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผลที่เกิดต่อผู้เรียน คือ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นต่อเนื่อง 2) ผลที่เกิดต่อครู คือ ครูมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในงาน ครูได้รับรางวัลการประกาศเกียรติคุณ ครูได้รับวิทยฐานะตามระยะเวลาที่กำหนด และ 3) ผลที่เกิดต่อโรงเรียน คือ ชุมชนมีความศรัทธาต่อโรงเรียน โรงเรียนได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากชุมชน ภาครัฐหรือช่วยให้การสนับสนุนทุนการศึกษางบประมาณและด้านอื่นๆ

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย คุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ: การศึกษาทฤษฎีฐานราก สามารถนำเสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎี (Theoretical Generating) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1. คุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ สามารถจำแนกได้ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้ แบ่งออกเป็น ความรู้ด้านวิชาการ และความรู้ด้านเทคโนโลยี 2) ด้านการปฏิบัติตน และ 3) ด้านการปฏิบัติงาน คุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ศึกษาในภาพรวมมีลักษณะที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ คุณลักษณะของครูที่ดีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แต่มีบางส่วนที่อาจมีบริบทและรายละเอียดที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนในพื้นที่ศึกษามีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้ไม่ต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไปที่มีครูและผู้บริหารย้ายเข้า ย้ายออกอยู่ตลอด อีกทั้งการปฏิบัติงานของครูสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 2013, pp. 41-42) กล่าวว่า ครูที่ดีหรือครูที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้ทางวิชาการ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นมากคือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชา มีความรู้เรื่องหลักสูตร มีความรู้ในวิธีสอนตามเนื้อหา มีความรู้ในเป้าหมายการศึกษา ใช้ความรู้

ในการปฏิบัติงานอย่างได้ผล และเป็นผู้ที่มีความรู้ในสาขาที่สอน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของลิซ่า (Lisa, 2010, p. 15), จาเนล (Janelle, 2019, pp. 1-2) ที่ได้เสนอแนะว่า ครูที่จะประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอนนั้น ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรนนท์ บุญเพ็ง (2564, หน้า 54-57) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะและแนวทางในการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 พบว่าคุณลักษณะของครูที่มีประสิทธิภาพ ครูจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งในการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน และต้องมีการใช้เทคโนโลยี รวมถึงเทคโนโลยีและการสื่อสารด้วย

2. เจื่อนไขการเกิดเป็นคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย เจื่อนไขจากภายในโรงเรียน และเจื่อนไขจากภายนอกโรงเรียนดังนี้

2.1 เจื่อนไขที่เกิดจากภายในโรงเรียน ดังนี้ 1) เจื่อนไขที่เกิดจากผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารใช้หลักการมอบหมายงาน หลักการมีส่วนร่วม หลักการทำงานเป็นทีม หลักการสร้างแรงจูงใจหลักการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่เป็นพื้นที่ศึกษานำระบบควบคุมคุณภาพ ที่มีความหลากหลายมาปรับใช้จนเป็นเจื่อนไขของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทิศา โพธิสาร (2563, หน้า 413) กล่าวถึง

ผู้บริหารใช้หลักการมอบหมายงาน หลักการมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีมในการบริหารงาน มีการบริหารจัดการตามโครงสร้างของสถานศึกษามอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและความถนัด ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มกำลังความสามารถ สร้างแรงจูงใจให้กับครู ยกย่องชมเชยผลสำเร็จของงานเพื่อให้ครูเห็นคุณค่าและภูมิใจในตนเอง แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้หลักการพัฒนาตนเองว่าผู้บริหารต้องเข้ารับการอบรม สัมมนา เพื่อให้มีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน พัฒนาผู้เรียน และพัฒนาองค์กร และ 2) เจื่อนไขที่เกิดจากครู ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ครูมีความสามัคคี และปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน เช่น การกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน ยกย่องชมเชยเมื่องานสำเร็จลุล่วงว่าทุกคนมีส่วนทำให้งานสำเร็จ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของปริยาภรณ์ ตั้งคุณนันต์ (2563, หน้า 29) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของครู แบ่งเป็น บทบาทหน้าที่ของครูตามกฎหมาย และบทบาทหน้าที่ของครูตามทัศนะของบุคคลหรือความคาดหวังของสังคม อีกทั้งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของจาเซป วินเทอร์ (Winter, 2011) กล่าวว่า ครูที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความสามัคคี มีการ

เตรียมความพร้อมในการสอนเป็นอย่างดีมีความกระตือรือร้นในการสอน มีความมั่นใจในตนเอง

2.2 เจื่อนไขที่เกิดจากภายนอกโรงเรียน พบว่า เจื่อนไขจากภายนอกโรงเรียนที่ทำให้เกิดเป็นคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครองและชุมชน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ผู้ปกครองชุมชน ได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนมีความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของมาร์ควอร์ท และเรย์โนลด์ส (Marquardt & Reynolds, 1994, pp. 51-77), อาหมัด และมานาฟ (Ahmad & Manaf, 1997, pp. 183-205) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า ผู้สอนเป็นบุคลากรมืออาชีพด้านการศึกษา (Professional Teachers) ในการจัดการเรียนการสอนมีความเชื่อถือได้เป็นความคาดหวังของผู้บริหารและผู้ปกครอง

3. กระบวนการเกิดเป็นคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ พบว่า กระบวนการเกิดเป็นคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน และการปฏิบัติงานของครู ดังนี้

3.1 การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตามการทำงาน of ครู มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน และต้นสังกัดมีนโยบายให้โรงเรียนรายงานผลการดำเนินงานโครงการต่างๆ เป็นรายไตรมาส

ส่งผลให้มีการกำกับติดตามงานอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสราวุธ นิมนวล (2565, หน้า 145) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการนิเทศกำกับติดตามงานของครู เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่างๆ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสตาดท์ (Stadt, 2003, pp. 45-53) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารที่ดี พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารที่ดี จะต้องมีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่น มีความสามารถในการสื่อสาร

3.2 การปฏิบัติงานของครู พบว่า กระบวนการเกิดเป็นคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ครูจัดการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปฏิบัติตามข้อกำหนดของต้นสังกัด ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ใช้สื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมถึงครูมีการอบรมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของคลาร์ค (Clark, 1995, pp. 4-6), ฮาร์กรีฟ (Hargreave, 2003, pp. 203) ที่ได้เสนอหน้าที่ความรับผิดชอบและความสามารถของครู ประกอบด้วย มีความรอบคอบในการจัดการเรียนตามเป้าหมายของหลักสูตรและวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

มีความตั้งใจในการสอนและการประเมินความสอดคล้องกับหลักสูตร นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทิศา โพธิสาร (2562, หน้า 405) ได้กล่าวถึงครูผู้สอนที่มีความเป็นเลิศ คือ 1) ครูผู้สอนมีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาของหลักสูตรที่กำหนดไว้ 2) มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) มีการกำหนดเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ศักยภาพของผู้เรียน

4. ผลการศึกษาการดำรงอยู่ของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย การบริหารงานของผู้อำนวยการโรงเรียน การปฏิบัติงานของครู กำลังใจจากเพื่อนร่วมงานและครอบครัว และการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

4.1 การบริหารงานของผู้อำนวยการโรงเรียนที่นำมาซึ่งการดำรงอยู่ของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ เป็น 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 2) ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนางานวิชาการ 3) ผู้บริหารเป็นต้นแบบในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน 4) ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายสู่ความสำเร็จร่วมกันอย่างชัดเจน 5) ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจอย่างหลากหลาย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ศึกษาผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีการทำงานร่วมกัน ทุกคนมีส่วนร่วมในงานแต่ละงาน มีการวางแผนเป้าหมายในแต่ละงานร่วมกันอย่างชัดเจน ผลการวิจัยสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2556, หน้า 3) ได้ออกประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐาน

วิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA) ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของทวน เทียงเจริญ (2563, หน้า 386), สราวุธ นิมนวล (2565, หน้า 145) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องมีการบริหารจัดการ มีความรู้เกี่ยวกับนโยบาย มาตรฐาน แนวทางปฏิบัติด้านการจัดการศึกษาสำหรับโรงเรียน สนับสนุนให้มีเครือข่ายหรือทีมมาช่วยในการพัฒนาคุณภาพครูและนักเรียน และมีการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง

4.2 การปฏิบัติงานของครู พบว่าการดำรงอยู่ของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ 2) ครูมีความเต็มใจและทุ่มเทในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย 3) ครูนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ 4) ครูมีการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานในโรงเรียนมีการวางแผนอย่างชัดเจน ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทิศา โพธิสาร (2562, หน้า 430) กล่าวว่า ครูที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่ จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ เต็มใจและทุ่มเททำงานอย่างเต็มความสามารถ อีกทั้งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของจาเซป วินเทอร์ (Winter, 2011) ได้เสนอว่า ครูจะต้องมีการพัฒนาด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และหาองค์ความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ในการพัฒนาผู้เรียน มีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพในทุกด้านและทำอย่างต่อเนื่อง พัฒนาตนเองให้ทันการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

4.3 กำลังใจจากเพื่อนร่วมงานและครอบครัว พบว่า กำลังใจจากเพื่อนร่วมงานและครอบครัวเป็นอีกประการที่ส่งผลให้เกิดการดำรงอยู่ของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการประเมินสมรรถนะสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประพฤติปฏิบัติตาม โดยมีตัวบ่งชี้ของการทำงานเป็นทีม คือ การเสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของยอนต์ ชุมจิต (2553, หน้า 128-130) ได้กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานร่วมกัน การเสริมสร้างกำลังใจจากเพื่อนร่วมงานและจากผู้บังคับบัญชามีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และทำงานด้วยความสุข

4.4 ผู้ปกครองและชุมชน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นอีกหนึ่งเงื่อนไขที่กระตุ้นให้เกิดการดำรงอยู่ของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองและชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนรวมถึงโรงเรียนก็เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบกับโรงเรียนบ้านสุขสันต์มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จของโรงเรียนหลายช่องทาง จึงได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555, หน้า

69-82) ที่กล่าวว่า โรงเรียนที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างได้ผล และประสบความสำเร็จในการบริหารงาน โดยการมีเข้ามามีส่วนร่วมอย่าง ส่งผลให้ชุมชนมีความผูกพันกับโรงเรียน ศรัทธาต่อโรงเรียน

5. ผลการศึกษาผลที่ตามมาจากคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผลที่เกิดต่อผู้เรียน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นต่อเนื่อง ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ส่งผลให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการยกระดับคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 2) ผลที่เกิดต่อครู ส่งผลให้ครูเป็นผู้มีศักยภาพในการทำงานสูง มีความรู้ความสามารถและความชำนาญในงานที่ทำ สามารถสร้างสรรค์ผลงานและมีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน มีความเชื่อมั่นในตนเอง ครูมีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ และแสดงความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมวิชาชีพหน่วยงานต้นสังกัด และสังคมภายนอก 3) ผลที่เกิดต่อโรงเรียน เป็นโรงเรียนต้นแบบในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุมชนมีความเชื่อถือและศรัทธาในตัวครูและโรงเรียนมากขึ้น เพราะสามารถวางใจได้ว่าสามารถนำบุตรหลานของตนให้ครูดูแลอบรมบ่มนิสัยให้นักเรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ภาควิชาให้ การสนับสนุนทุนการศึกษางบประมาณและด้านอื่นๆ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวิธต์ ศรีดำรง (2556, หน้า 175-177) กล่าวไว้ว่า

การบริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ สามารถเป็นแบบอย่างในการบริหารสถานศึกษา ได้รับการรับรองจากหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ปกครองให้การยอมรับและมั่นใจ อีกทั้งผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเผด็จ อมรศักดิ์ (2558, หน้า 175-177) พบว่า ผลที่ตามมาจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาส่งผลให้ผู้สอนได้รับการยอมรับในความรู้ความสามารถ มีเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานของตนเอง เป็นบุคคลที่รอบรู้ (Personal Mastery) มีผลงานเป็นที่ยอมรับทั้งจากภายในและภายนอก มีความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ ทำให้มีขวัญกำลังใจที่ดี มีความพึงพอใจในการทำงาน

ผลการอภิปรายรายข้อสรุปเชิงทฤษฎีดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ทั้งในด้านความรู้ของครู ด้านการปฏิบัติตนและด้านการปฏิบัติงาน รวมถึงการบริหารงานของผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นเงื่อนไข กระบวนการเกิด การดำรงอยู่และผลที่ตามมาของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ด้วยคุณภาพของครูและผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าว จึงได้รับการยอมรับจากสังคม และสามารถเป็นต้นแบบของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนประถมศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้ความสำคัญรวมถึงผลักดันเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง ชัดเจน โดยนำผลการวิจัยจากข้อสรุปในเชิงทฤษฎีเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และถือเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้ผู้บริหารและครูมีความตระหนักและเห็นความสำคัญและนำกระบวนการเกิดเป็นคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ เพื่อตอบสนองจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.2 จากข้อค้นพบเกี่ยวกับข้อสรุปเชิงทฤษฎี เงื่อนไขและกระบวนการเกิดเป็นคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร การพัฒนาสมรรถนะครู สามารถจัดหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารและครูเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งและดำรงอยู่ในตำแหน่ง ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ที่มีผลงานโดดเด่นในแต่ละจังหวัดหรือแต่ละภาค ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากโดยนำข้อสรุปในเชิงทฤษฎีจากการศึกษาปรากฏการณ์ของจากงานวิจัยนี้เป็นแนวทาง เพื่อค้นหาข้อค้นพบใหม่ที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.2 ควรวิจัยและพัฒนา (R & D) ในการนำคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จไปใช้ใน

สถานศึกษาของตนเอง

2.3 ควรนำไปศึกษาต่อด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยนำข้อสรุปในเชิงทฤษฎีจากงานวิจัยนี้เป็นแนวทาง เพื่อให้ทราบความแตกต่างของเงื่อนไขสำคัญของการเกิดเป็นคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จว่ามีความสามารถในการทำนายอย่างไรหรือเพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

1. คุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย คุณลักษณะด้านความรู้ แบ่งเป็น ความรู้ด้านวิชาการ และความรู้ด้านเทคโนโลยี คุณลักษณะด้านการปฏิบัติตน และคุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของครูในทุกด้าน เพื่อนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อสร้างเป็นครูต้นแบบหรือครูมืออาชีพต่อไป

2. เงื่อนไขภายในโรงเรียน ได้แก่ เงื่อนไขที่เกิดจากผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้บริหารใช้หลักการมอบหมายงาน หลักการทำงานเป็นทีม หลักการมีส่วนร่วม หลักการสร้างแรงจูงใจ หลักการพัฒนาตนเอง เงื่อนไขที่เกิดจากครู คือ ครูมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ ครูมีความสามัคคี เงื่อนไขที่เกิดจากครูปฏิบัติตามนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา เงื่อนไขที่เกิดจากภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครองและชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาจะต้อง

ทำความเข้าใจในเงื่อนไขดังกล่าวและร่วมกันปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ มุ่งสู่ความสำเร็จทั้งระบบ และเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรในที่สุด

3. กระบวนการเกิดคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จเกิดจากการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารกำกับติดตามการทำงานของครู ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จ กระบวนการเกิดจากการปฏิบัติงานของครู ได้แก่ ครูจัดการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูปฏิบัติงานตามข้อกำหนดของต้นสังกัด ครูปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร ครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บริหารและครูจะต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานและร่วมกันปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ยั่งยืน

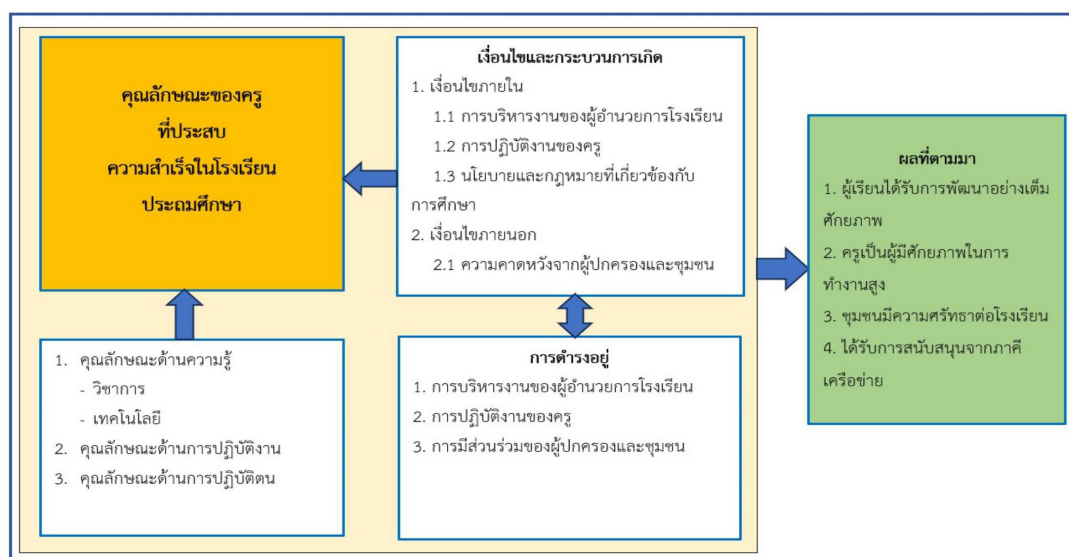
4. การดำรงอยู่ของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การบริหารงานของผู้อำนวยการโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนางานวิชาการ ผู้บริหารเป็นต้นแบบในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายสู่ความสำเร็จร่วมกันอย่างชัดเจน และผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจอย่างหลากหลาย 2) การปฏิบัติงานของครู ได้แก่ ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ ครูมีความเต็มใจและทุ่มเทในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ครูนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ และครูมีการทำงานเป็นทีม ดังนั้น ผู้บริหารและครูจะต้องรักษา

มาตรฐานดังกล่าวให้ดำรงอยู่ต่อไป และนำผลการวิจัยดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ผลที่ตามมาของคุณลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จ คือ 1) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นต่อเนื่อง 2) ครูเป็นผู้มีศักยภาพในการทำงานสูง มีความรู้

ความสามารถและความชำนาญในงาน 3) ชุมชนมีความศรัทธาต่อโรงเรียน โรงเรียนได้รับความร่วมมือช่วยเหลือ และได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย ดังนั้น ผู้บริหาร ครู และนักเรียนจะต้องแสดงให้เห็นว่าทุกคนเป็นบุคลากรคุณภาพ มีผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นต้นแบบให้โรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จิรนนท์ บุญเพ็ง. (2564). แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. (การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทวน เทียงเจริญ. (2563). การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- ทิวัดธ์ ศรีดำรง. (2556). *การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ: การสร้างทฤษฎีฐานราก*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- ธมล เกลียวกลมทัต. (2562). *รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). *ความเป็นครูมืออาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา: การสร้างทฤษฎีจากฐานราก. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 9(16), 69-82.
- เผด็จ อมรศักดิ์. (2558). *การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ในธุรกิจอุตสาหกรรมที่เป็นเลิศ*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พิชญาภา ยืนยาว. (2562). *ครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21*. โครงการตำรามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). *ความเป็นครู*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *ข้อเสนอระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040*. กรุงเทพฯ: อีเลฟเล่น สตาร์ อินเตอร์เเทรด.
- วันทิตา โพธิสาร. (2563). *การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาสู่ความเป็นเลิศ: การสร้างทฤษฎีฐานราก*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- สรารุณ นิมนวล. (2565). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี*. (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- Ahmad, R. H., & Manaf, Z. A. (1997). Characteristics of effective and less effective schools in rural and urban setting: A case study from Malaysia. *Journal of Educational Research*, 25(6), 183-205.
- Clark, O. M. (1995). *Thoughtful Teaching*. London: Cassell.
- Hargreaves, A. (2003). *Teaching in the knowledge society*. New York: Teachers College Press.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory research and practice*. (9th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Janelle, C. (2019). *Characteristics of a 21st -Century Teacher*. Retrieved from <https://www.thoughtco.com/characteristics-of-a-21st-century-teacher-2081448>

- Lisa, V. (2010). *Is this a promising time for teacher leadership?*. London: Cassell.
- Marquardt, M. J. and Reynolds, A. (1994). *The Global Learning Organization*. New York: IRWIN.
- Stadt, R. W. (2003). *Managing career education programs Englewood Cliffs*. New York: Prentice-Hall.
- Strauss, A. L. & Corbin, J. M. (2015). *Basic of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. (3rd ed.). Thousand Oaks: Sage.
- Winter, J. (2011). *Effective Teacher Behaviors Evident in Successful Teacher of Students with Emotional and Behavioral Disorders*. New York: Manhattanville College Purchase.

